

Oskarżenia (postępowanie karne)

Poland

A. Czy mam prawo do odwołania się od orzeczenia sądu?

Tak, postępowanie karne jest dwuinstancyjne - od orzeczenia sądu wydanego w pierwszej instancji przysługuje środek odwoławczy stronom oraz innym osobom wskazanym w przepisach ustawy. Orzeczenie można zaskarżyć w całości lub w części. Można także zaskarżyć wyłącznie samo uzasadnienie orzeczenia. Odwołujący się może skarżyć jedynie rozstrzygnięcia lub ustalenia naruszające jego prawa lub szkodzące jego interesom. W odwołaniu należy wskazać zaskarżone rozstrzygnięcie lub ustalenie, a także podać, czego się domaga. Środek odwoławczy należy wnieść na piśmie do sądu, który wydał zaskarżone orzeczenie. Strona przeciwna może złożyć pisemną odpowiedź na środek odwoławczy. Termin do wniesienia apelacji od wyroku wynosi 14 dni i biegnie dla każdego uprawnionego od daty doręczenia mu wyroku z uzasadnieniem. Wniosek o doręczenie wyroku z uzasadnieniem należy zgłosić w sądzie, który wydał orzeczenie, w terminie zawitym 7 dni od daty ogłoszenia orzeczenia, a jeżeli ustawa przewiduje doręczenie orzeczenia, od daty jego doręczenia.

Art. 426 § 2 kodeksu postępowania karnego - od postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania wydanego na skutek zażalenia, a także od wydanego w toku postępowania odwoławczego postanowienia o przeprowadzeniu obserwacji, zastosowaniu środka zapobiegawczego, nałożeniu kary porządkowej, zawieszeniu postępowania oraz w przedmiocie kosztów procesu, o których po raz pierwszy orzekł sąd odwoławczy, przysługuje zażalenie do innego równorzędnego składu sądu odwoławczego. Termin do wniesienia zażalenia wynosi 7 dni.

B. Jakie mam inne możliwości zaskarżenia orzeczenia?

Kasacja: Od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie oraz od prawomocnego postanowienia sądu odwoławczego o umorzeniu postępowania i zastosowaniu środka zabezpieczającego określonego w art. 93a Kodeksu karnego może być wniesiona kasacja. Do wniesienia kasacji uprawnione są strony. Jednakże strona, która nie zaskarżyła orzeczenia sądu pierwszej instancji, co do zasady nie może wnieść kasacji od orzeczenia sądu odwoławczego, jeżeli orzeczenie sądu pierwszej instancji utrzymano w mocy lub zmieniono na jej korzyść. Ograniczenie to nie dotyczy uchybień wymienionych w art. 439 Kodeksu postępowania karnego. Termin do wniesienia kasacji dla stron wynosi 30 dni od daty doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem. Wniosek o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem należy zgłosić w sądzie, który wydał orzeczenie, w terminie zawitym 7 dni od daty ogłoszenia orzeczenia, a jeżeli ustawa przewiduje doręczenie orzeczenia, od daty jego doręczenia. Strona wnosi kasację do Sądu Najwyższego za pośrednictwem sądu odwoławczego

Wznowienie postępowania:

Postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem wznowia się, jeżeli:

po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że:

skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze,

skazano go za przestępstwo zagrożone karą surowszą albo nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary albo też błędnie przyjęto okoliczności wpływające na nadzwyczajne obostrzenie kary,

sąd umorzył lub warunkowo umorzył postępowanie karne, błędnie przyjmując popełnienie przez oskarżonego zarzucanego mu czynu.

Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą przepisu prawnego, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie; wznowienie nie może nastąpić na niekorzyść oskarżonego.

potrzeba taka wynika z rozstrzygnięcia organu międzynarodowego działającego na mocy umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską.

Postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem można wznowić **na wniosek oskarżonego**, złożony w terminie zawitym miesiąca od dnia, w którym dowiedział się o zapadłym wobec niego orzeczeniu, jeżeli:

sprawę rozpoznano pod nieobecność oskarżonego, któremu nie doręczono zawiadomienia o terminie posiedzenia lub rozprawy albo doręczono je w inny sposób niż osobiście, gdy wykaże on, że nie wiedział o terminie oraz o możliwości wydania orzeczenia pod jego nieobecność,

orzeczenia, o którym mowa w art. 100 § 3 i 4 Kodeksu postępowania karnego, wydanego pod nieobecność skazanego nie doręczono skazanemu albo doręczono w inny sposób niż osobiście, gdy wykaże on, że nie wiedział o jego treści oraz o przysługującym mu prawie, terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia.

Postępowanie wznowia się z urzędu tylko w razie ujawnienia się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. (bezwzględne przyczyny odwoławcze), przy czym wznowienie postępowania jedynie z powodów określonych w pkt 9-11 może nastąpić tylko na korzyść oskarżonego.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia:

Można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. W wyjątkowych wypadkach, gdy niezgodność z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, można także żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu pierwszej lub drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych, chyba że jest możliwa zmiana lub uchylenie wyroku w drodze innych przysługujących stronie środków prawnych. Od wyroków sądu drugiej instancji, od których wniesiono skargę kasacyjną, oraz od orzeczeń Sądu Najwyższego skarga nie przysługuje. Skargę można oprzeć na podstawie naruszeń prawa materialnego lub przepisów postępowania, które spowodowały niezgodność wyroku z prawem, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda. Podstawą skargi nie mogą być jednak zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Skargę wnosi się do sądu, który wydał zaskarżony wyrok, w terminie dwóch lat od dnia jego uprawomocnienia się.

C. Jakie skutki będzie miał dla mnie wyrok skazujący?

i. Rejestr karny

Twoje dane pojawią się w Krajowym Rejestrze Karnym. Fakt umieszczenia informacji o skazaniu będzie stanowił przeszkodę np. w podjęciu zatrudniania, gdzie wymagane będzie zaświadczenie o niekaralności.

v. wykonanie kary, przekazywanie więźniów, warunkowe zwolnienie i kary alternatywne

Skutkiem prawomocnego wyroku skazującego będzie odbycie kary orzeczonej. Wobec skazanego będą zastosowane również orzeczone wraz z karą środki karne. Ponadto prawomocne skazanie za niektóre przestępstwa może rodzić konsekwencje przewidziane w innych przepisach prawa np. utratę pracy, co do której istnieje wymóg niekaralności.

W razie prawomocnego skazania obywatela polskiego przez sąd państwa obcego na karę pozbawienia wolności podlegającą wykonaniu albo prawomocnego orzeczenia wobec obywatela polskiego środka polegającego na pozbawieniu wolności, Minister Sprawiedliwości może wystąpić do właściwego organu tego państwa z wnioskiem o przejęcie skazanego albo osoby, wobec której orzeczono środek, w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka w Rzeczypospolitej Polskiej.

W razie prawomocnego skazania cudzoziemca przez sąd polski na karę pozbawienia wolności podlegającą wykonaniu albo prawomocnego orzeczenia wobec niego środka polegającego na pozbawieniu wolności, Minister Sprawiedliwości może wystąpić do właściwego organu państwa, którego skazany albo osoba, wobec której orzeczono środek, jest obywatelem, z wnioskiem o przejęcie go w celu odbycia kary lub wykonania środka. Przekazanie orzeczenia do wykonania w państwie obcym jest niedopuszczalne, jeżeli orzeczenie nie jest prawomocne albo nie podlega wykonaniu oraz gdy skazany na karę pozbawienia wolności lub osoba, wobec której orzeczono środek polegający na pozbawieniu wolności, nie wyraża zgody na przekazanie.

Na wniosek skazanego istnieje możliwość jego warunkowego zwolnienia z odbywania reszty kary pozbawienia wolności. Skazany musi spełnić określone przesłanki, jednak każdorazowo decyzja w tej kwestii należy do sądu penitencjarnego. Skazany może zostać warunkowo zwolniony po odbyciu przez niego co najmniej połowy kary, jednak nie wcześniej niż po odbyciu 6 miesięcy kary pozbawienia wolności. W przypadku skazanego recydywisty sąd może zastosować warunkowe zwolnienie dopiero po odbyciu przez niego co najmniej 2/3 kary. Warunkowe przedterminowe zwolnienie jest jednym z tzw. środków probacyjnych – poddających sprawcę próbie. Okres próby wyznaczony po uwzględnieniu wniosku skazanego nie może być krótszy niż 2 lata ani dłuższy niż 5 lat. W sytuacji warunkowego zwolnienia z kary 25 lat pozbawienia wolności lub dożywotniego pozbawienia wolności okres próby wyniesie 10 lat.

Kary alternatywne wymierzane są zamiast kary pozbawienia wolności. Jeżeli przestępstwo jest zagrożone tylko karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat, a wymierzona za nie kara pozbawienia wolności nie byłaby surowsza od roku, sąd może zamiast tej kary orzec karę ograniczenia wolności nie niższą od 3 miesięcy albo grzywnę nie niższą od 100 stawek dziennych, jeżeli równocześnie orzeka środek karny, środek kompensacyjny lub przepadek. Kary pozbawienia wolności nie można zamienić na karę alternatywną w przypadku sprawców, którzy popełniają przestępstwo działając w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego oraz sprawców przestępstw o charakterze terrorystycznym.

Ostatnia aktualizacja: 01/09/2023

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.